

SANAT FELSEFESİ

Bayram DEDE

© Copyright 2025

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN
978-625-375-356-6

Ön Kapak Resmi
Doç. Dr. Bayram DEDE

Kitap Adı
Sanat Felsefesi

Yayıncı Sertifika No
47518

Yazar
Bayram DEDE
ORCID iD: 0000-0002-4603-0526

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Yayın Koordinatörü
Yasin DİLMEN

Bisac Code
ART000000

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

DOI
10.37609/akya.3528

Kütüphane Kimlik Kartı
Dede, Bayram.

Sanat Felsefesi / Bayram Dede.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2025.
244 s. : resim. ; 135x210 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253753566

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Sanat ve felsefe olgusu insanlık tarihi kadar eskidir. Bu iki kavram hep tartışılmış günümüzde de ateşli tartışmalar devam etmektedir. Sanat felsefesi uçsuz bucaksız bir alandır. Sanatın sorgulanması Antik Yunan'a kadar gider. Sanat felsefesi tarihi birçok filozofun, özel ayrıcalıklı, farklı entelektüel olan bakış açısını yansıtmaktadır. Sanat felsefesi sonu gelmez tartışmalara, Antagonizmalara süreklenen bir alandır. Çoğu zaman kafa karıştıran bu durum sanat felsefesinin çok yönlü bakış açısından kaynaklanmaktadır. Böylece bir sanat felsefesi alanı doğmuş her filozofun farklı görüşleri sanat felsefesine yönelik algılarımızı değiştirerek sanata çok geniş bir perspektiften bakmamıza olanak sağlamıştır. Büyük döngünün gerçekleştiği günümüzde de çok koyu ve şiddetli tartışmalara neden olan bu durum sanat felsefesini herkesin kabul edeceği doyurucu bir açıklamanın olmamasından dolayı bitmek tükenmez araştırma, sorgulama hırsı dahiyane fikirlerinin ortaya çıkmasını sağlamış ve sanat felsefesine kuşku endekli bir bakış açısı getirmiştir. Sanat felsefesinin eşsiz mühendisleri geçmişten gelen bakış açısını ve döneminin politik, ideolojik, ekonomik ve sosyal durumunu da göz önüne alarak açıklamıştı. Filozoflar bazen yeni bir fikir geliştirmiş bazen de bir senteze giderek farklı bir paradigma oluşturmuş sanat felsefesine katkıda bulunmuştur. Sanatta başat bir entelektüel kanının bulunmayışı bir tanım yapmayı güçleştirmiştir. Sanat felsefesi yirmi beş asıra dayanan yöntemleri, çıkarımları sayesinde hâla canlılığını korumaktadır. Günümüzde de devam eden tartışmalar sanatın doğasını, sınırlarını rolünü, amacını, toplumdaki dinamikler göz önüne alınarak ve büyük bir çaba gösterilerek açıklanmaya çalışılmıştır. Kökleri çok derinlere kadar giden sanat felsefesi aklın hassas terazisinde tartılmış nesnel ve öznel bakış açılarına göre yorumlamıştır. Düşünce süzgecinden geçirdikleri her düşünce

anlam kazanmış böylece filozoflar zamanın ruhuna uygun düşüncelerini dile getirmişlerdir.

Sanat felsefesi bizim sanatla olan kanılarımızı büyük ölçüde değiştirebilir. Felsefi düşünce olmadan sanatın bir yere oturtulması mümkün görülmemektedir. Felsefe sonsuzluğu keşfetmek ister. Sanatta aynı amacı güder. Bu yüzden sanat kendisine felsefeyi kılavuz olarak ele alır. Sanat, özelliğin, özerkliğin, yaratıcılığın en son keşfine ulaşmak ister. Sanattaki tükenmişlerin hep tekrardan kaynaklandığı söylenebilir. Alışkanlıkların üzerine yeniyi inşa etmek sanat felsefesi tarafından gerçekleştirilir. Sanat felsefesinin hipotezlere ihtiyacı yoktur, özeldir. Her türlü farklılıklara ve çılgın düşüncelere kapı açar. Bu açıdan sanat felsefesi sanatçıyı yeni özgün olanı bulma konusunda yürekendirir. Sanat felsefesinin kaynağı sorgulamadır. Sanat'ta felsefe gibi insan varoluşuyla birlikte ortaya çıkmıştır. Sanatçı ve filozof dünyayı, nesneyi ve olayları herkesten farklı görür. Algılar ve yorum getirir. Felsefenin sorgulayıcı yapısı sürekli soru sormayı gerekli kıldığından sanatın ne olduğu ve onun işlevini özgürce sorgulayarak sanatın bir yerde konumlandırılmasını sağlar. Sanatta felsefe gibi uçsuz bucaksız sınırsız bir özgürlük sahasıdır. Sanat felsefesi sanatın amacı işlevini oluşturmaya çalışırken geniş perspektifli bir bakış açısı sunar. Yeni fetihlere yönelen sanat, felsefeden aldığı güçle sanata yeni bir özgürlükte kazandırır. Sanat Felsefesi direnen anlayışları yeniden gözden geçirerek direnme noktalarını tespit edip zihinsel bir ayaklanmayı gerçekleştirmesine de önayak olur. Sanattaki kabuklaşmış alışkanlıkları, doğmaları sanat felsefesi tarafından ortadan kaldı. Çağına egemen olan düşüncelerin nasıl zamanla zayıfladığını ifade eder. Toplumsal değişimle birlikte yeni ihtiyaçlar sanatın bakış açısını da belirler. Sanat felsefesi sanatın hem özünü hem de biçimini ele alır. Sanat Felsefesi sanata bilimsel bir açıdan bakmayarak ya

akıl ya da duyu süzgecinden geçirerek zihnin bütün öğelerini kullanıp sanatı bir yere konumlandırmak amacını güder. Sanatın sorgulanması verimli bir kafa eğitimi gerektirmiş, sanatçının üretme ereği de önem kazanmıştır. Sanatın sürekli gelişmesi ve çeşitlenmesi sanatı belli bir kuramla sınırlandırmanın mümkün olmadığını anlaşılmasına neden olur. Felsefe evrensel yasaları sanata uygulayarak sanatın bir ereğinin olup olmadığını sorgular. Sanat akımları sürekli felsefe ile beslenmiş ya da zihinsel güçlere yaslanarak sanatın yeni yollar keşfetmesini sağlamıştır. Sanatın bir bilgi nesnesi olması felsefe ile yakın bir işbirliği gerektirmiştir. Sanatın kalıplaştığı, can çekiştiği bir anda felsefe, bu donukluğu kırarak sanata yeni olanaklar sağlar. Buda sanatın felsefe yardımıyla sürekli bir bilinç oluşturmaya katkıda bulunur. Felsefe yeni oluşumun kalıplarını açarak zihinsel ve tinsel açılımlara gider. Sanatı açıklarken bulduğu yollar çok karmaşık bazen de oldukça sadedir. Sanat felsefesi basmakalıp sanat anlayışları tekrar gözden geçirerek daha karmaşık, daha sonsuz anlayışların da olabileceğinin altını çizer. Sanat felsefesi sanatta her türlü zihinsel fikirlerin ortaya çıkmasını sağladığı gibi eski düşüncelerin de hafızaya kodlanmasını sağlar. Sanat felsefesi eskiyi muhafaza ettiği gibi yeniye de kapı açar. Sanat felsefesinin temelini Yunan filozofları tarafından atıldığı ve onlar tarafından ele alınıp sorgulandığı bilinmektedir. Yunan filozofları sanatı ele alıp incelemiş sanatla ilgili düşüncelerini ileri sürmüşlerdir. Sanatı ele alan onu sorgulayan ilk Yunan filozofları Herakleitos, Pythagoras, Platon ve Aristoteles olmuştur.

Bayram DEDE
Ocak, 2025

*Katkı ve desteklerinden dolayı; Başta meslektaşım Öğr. Gör. Ümit PARSILA,
Dr. Öğr. Üyesi Başak Danacı POLAT'a, Öğr. Gör. Osman DOLAŞ'a,
Burhan YALÇIN'a ve Mustafa SEVER'e teşekkür ederim."*

İÇİNDEKİLER

ESTETİK KURAMLARI.....	1
Metafizik Estetik.....	1
Fenomenolojik Estetik.....	2
Sorunsalcı Estetik.....	3
Herakleitos (İ.Ö. 535-475)	4
Herakleitos Estetiği	5
Pythagoras (İ.Ö. 570-495).....	7
Pythagoras Estetiği	7
Platon (İ.Ö. 427-347).....	11
Platon'da Mimetik Anlayış.....	12
Platon'da Kendine Güzel ve Kendinden İyi.....	14
Platon'da Mağara Benzetmesi	15
Değişen ve Değişmeyen Karşılığı.....	16
Orpheus'cu Pythagoras'çı Bakış	17
İdealar Düşüncesi	18
Mutlak Güzel ve Görelî Güzel.....	20
Aristoteles (İ.Ö. 384-322).....	21
Aristoteles'te Estetik	23
Aristoteles'te Katharsiz	25
Yeni Platonculuk ve Plotinus (İ.S. 205-270).....	26
Plotinos'ta Güzellik Anlayışı.....	27
Nous ve İdealar	28
“Bir” ve Tanrı Kavramı.....	29
ORTA ÇAĞ.....	29
Orta Çağ'da Estetik.....	32
Aurelius Augustinus (İ.S. 354-430)	34
Augustinus'ta Estetik Anlayış	36
Aquino lu Thomaso (1225-1274)	38
Aquino lu Thomas'ta Estetik	40

RÖNESANS	42
Rönesans Sanatı ve Estetiği.....	45
Jean Baptiste Du Bos (1670-1743).....	62
Aydınlanma	63
İmmanuel Kant (1724-1804)	70
Kant Estetiği.....	73
Kant'ta İyi ve Hoşa Giden.....	73
Kant'ta Salt Güzel Anlayışı	76
Kant'ta Güzel ve Yüce.....	77
Kant'ın Sanat Anlayışında Ereklilik Kavramı	81
Friedrich Schiller (1759-1805).....	82
Schiller Estetiği.....	82
Friederich Wilhelm Joseph Schelling (1775-1854).....	86
Schelling Estetik Anlayışı.....	87
Georg Wilhelm Friederich Hegel (1770-1831)	89
Hegel Felsefesi	91
Hegel Felsefesinde Akış Kuramı.....	92
Hegel'de Güzellik Anlayışı	96
Benedetto Croce (1866-1952)	98
Collingwood (1889-1943)	100
Bertolt Brecht (1898-1956)	103
Sigmund Freud (1856-1939)	106
Freudçu Estetik.....	108
Walter Benjamin (1892-1940)	110
Benjamin'in Estetik Anlayışı	112
Arthur Schopenhauer (1788-1860)	114
Schopenhauer'de Estetik Anlayış	117
Varoluşçuluk.....	119
Soren Kierkegaard (1813-1855).....	121
Kierkegaard'da Estetik Anlayış	122
Friedrich Wilhelm Nietzsche (1844-1900)	125
Nietzsche'de Estetik Anlayışı.....	129
Martin Heidegger (1889-1976)	131
Ek - Stase.....	133
Heidegger Estetiği.....	134

Jean - Paul Sartre (1905-1980)	137
Sartre'nin Kişileri	139
Albert Camus (1913-1960)	141
Albert Camus'da Estetik Anlayış	144
Fyodor Dostoyevski (1821-1881)	148
Dostoyevski Estetik Anlayışı	150
Dostoyevski'nin Kişileri	151
Özgürlük	152
Kötülük	153
Lev. Nikolayevic Tolstoy (1828-1910)	154
Tolstoy'un Estetik Anlayışı	154
Karl Marx (1818-1883)	156
Marx Estetiği	158
George Santayana (1863-1952)	161
Santayana'nın Estetiği	162
George Lucas (1885-1971)	165
Herbert Marcuse (1898-1979)	168
Herbert Marcuse'nin Estetik Anlayışı	169
Theodor Wisegrund Adorno ve Frankfurt Okulu	172
SANATTA BÜYÜK DÖNÜŞÜMLER	176
Dadaizm	191
NEO AVANGARD SANAT	197
Pop-Art	203
Minimalizm	206
Kavramsalsanat	212
Fluxus	216
Op-Art (Optik Sanat)	226
KAYNAKLAR	231

KAYNAKLAR

- AKARSU, Bedia, 1994. *Çağdaş Felsefe* (Kant'tan günümüze felsefe akımları) İstanbul: İnkılâp Bakım Kitabevi.
- AUGUSTİNUS, Saint, 1999. *İtiraflar*, Dominik Pamir (Çev.), İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- BARRETT, Terry, 2019. *Neden Bu Sanat* (Çağdaş Sanatta Estetik ve Eleştirisi), Esra Ermert (Çev.), İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- BARRETT, William, 2003. *İrrasyonel insan*, Salih Özer (Çev.), Ankara: Hece Yayınları.
- BELL, Clive, 1995. *Uygurluk*, V. Günyol M. Urgan (Çev.), İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
- BODEİ, Remo, 1995. *Güzelin Biçimleri*, Durdu Kundakçı (Çev.), Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- BOZKURT, Nejat, 1995. *Sanat ve Estetik kuramları*, İstanbul: Sarmal Yayınları.
- BÜRGER, Peter, 2007. *Avangard Kuramı*, Erol Özbek (Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.
- C. DANTO, Arthur, 2019. *Sıradan Olanın Başkalaşımı*, Esin bektas, Özge ejder (Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- CARROL, Noel 2012. *Sanat Felsefesi* (Çağdaş bir giriş), Güliz Korkmaz Tirkeş (Çev.), İstanbul: Ütopya Yayınevi, Remzi kitabevi.
- CASSIRER, Ernst, 1997. *İnsan üstüne bir deneme*, Necla Arat (Çev.), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- CEVİZCİ, Ahmet, 1998. *İlkçağ Felsefesi Tarihi*, Bursa: ASA Yayınları.
- CÖMERT, Bedrettin, 2013. *Estetik*, Ankara: De ki Yayınları.
- ÇOTUKSÖKEN, BABÜR, Betül, Saffet, 1993. *Orta çağda Felsefe*, İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
- DEDE, Bayram, 2016. *Kant Metafizikliğinin Kendi Sanat Anlayışındaki İzdüşümü*, Sivas: III. Uluslararası Güzel Sanatlar Bilimsel Araştırma Günleri Sempozyumu.
- DENKEL, Arda, 1998. *İlkçağ'da Doğa Felsefeleri*, İstanbul: Özne Yayınları.
- DEDE, Bayram, 2018. *Geleneksel Sanatın Tasfiyesi ve Kavramsal Tepki*, Ulakbilge Dergisi
- DOSTOYEVSKİ, Nikolay aleksandroviç berdyaeov, 1998. Ender Gürol, (Çev.), İstanbul: kavram yayınlari.
- ECO, Umberto, 1999. *Orta çağ Estetiğinde Sanat ve Güzellik*, Kemal Atakay (Çev.), İstanbul: Can Yayınları.
- EROĞLU, Özkan, 2015. *Modern Sanat (20. yüzyılda)* İstanbul: Tekhne Yayınları.
- EROĞLU, Özkan, 2007. *Sanatın Tarihi*. İstanbul, Kolaj Kitaplığı.
- FARAGO, France, 2006. *Sanat*, Özcan Doğan, (Çev.), İzmir: Beta Yayıncılık.
- FOULQUIÉ, Paul, 1998. *Varoluşunun varoluşu*, Yakup Şahan (Çev.), İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.

- GERMANER, Semra, 1997. *1960 Sonrası Sanat, (Akımlar, Eğilimler, Gruplar, Sanatçılar*. İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
- GOLDMANN, Lucien, 1999. *Aydınlanma Felsefesi*, Emre Arslan (Çev.), Ankara: Doruk Yayınları.
- GÖKBERK, Macit, 2022. *Felsefe Tarihi*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- GÜNDOĞAN, Ali Osman, 1997. *Albert Camus ve Başkaldırma Felsefesi*, İstanbul: Birey Yayıncılık.
- GÜVEMLİ, zahir, 2005. *Sanat Tarihi*, İstanbul: Varlık Yayınları.
- HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich, 1986. *Tinin Görüngü Bilimi*, Aziz Yardımlı (Çev.), İstanbul: İdea Yayınları
- HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich, 1986. *Seçilmiş Parçalar*, Nejat Bozkurt (Çev.), İstanbul: Remzi Kitabevi
- HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich, 1995. *Tarihte Akıl*. İstanbul: Kabalıcı Yayıncılık.
- HEIDEGGER, *Fikir Mimarları*, 2008, Ahmet Aydoğan, (Çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- HOE, Ulrich, 1995. *Avrupa'da Aydınlanma*, Şebnem Sunar (Çev.), İstanbul: Afa Yayıncılık
- HOLLINGSWORTH, Mary, 2009. *Sanat Tarihi*, Rengin Küçük Erdoğan, Banu Ergüder (Çev.), İstanbul: İnkılap Kitabevi
- HUTTER, THROSBY. Michael, David. 2013. *Paha Biçilemez (Kültür, Ekonomi ve Sanatta Değer Kavramı)*, Ceren Yalçın (Çev.), İstanbul: Sel Yayıncılık.
- İPŞİROĞLU, Nazan, Mazhar, 2017. *Oluşum süreci içinde Sanatın Tarihi*, İstanbul: Hayalperest yayınları.
- JİMENEZ, Marc, 2023. *Estetik Nedir?* Aytekin Karaçoban (Çev.), İstanbul: Ketebe Yayınları.
- KANT, İmmanuel, 1994. *Etik Üzerine Dersler*, Oğuz Özügül (Çev.), İstanbul: Kabalıcı Yayınları.
- KANT, İmmanuel, 2004. *Pratik Usun Eleştirisi*, İsmet Zeki Eyüboğlu (Çev.), İstanbul: Say Yayınları.
- KAVURAN, DEDE, Tamer, Bayram, 2014. *Platon ve Aristoteles'in Sanat Etiği, Estetik Kavramı ve Yansımaları*, Erzurum: Sanat Dergisi.
- KRAUSSE, Anna-Carola, 2005. *Rönesanstan Günümüze Resim Sanatının Öyküsü*, Zaptcioğlu, (Çev.), İstanbul: Literatür Yayınları.
- KUSPİT, Donald, 2010. *Sanatın Sonu*, Yasemin Tezgiden (Çev.), İstanbul: Metis Yayınları
- LYNTON, Norbert, 1991. *Modern Sanatın Öyküsü*. Cevat Çapan, Sadi Özış (Çev.), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- MORIN, Edgar, 1995. *Avrupa'yı Düşünmek*, Şirin Tekeli (Çev.), İstanbul: Afa Yayınları.
- MÜLAYİM, Selçuk, 1994. *Sanata Giriş*, İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi.
- ORMAN, Enver, 2015. *Hegel'in Mutlak İdealizmi*, İstanbul: Belge Yayınları.

- ÖZEL, Ayşe, 2014. *Estetik ve Temel Kavramlar*, Ankara: Ütopya Yayınevi.
- SENNETT, Richard, 1996. *Kamusal insanın çöküşü*, Serpil Durak, Abdullah Yılmaz (Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- ŞENEL, Alaeddin, 1996. *Siyasal Düşünceler Tarihi*, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- TANSUĞ, Sezer, 1999. *Resim Sanatının Tarihi*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- TEZ, Zeki, 1995. *Doğa Karşısında pratik ve Teknik uğraşı*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- TİMUÇİN, Afsar, 1992. *Düşünce Tarihi*, İstanbul: BDS Yayınları.
- TİMUÇİN, Afsar, 1993. *Estetik*, İstanbul: BDS Yayıncılık.
- TUNALI, İsmail, 2007. *Estetik*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- TURANİ, Adnan, 1999. *Çağdaş Sanat Felsefesi*, İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.
- TURGUT, İhsan, 1993. *Sanat Felsefesi*, İzmir: Üniversite Kitabevi.
- TÜRKER, S, Umur, 1998. *Yeni Uygulama ve Anlatım Biçimler Açısından Teknolojinin Resim Sanatına Etkileri, Çağdaş Teknoloji ve Sanat*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları.
- YETKİN, Suut Kemal, 2007. *Estetik Doktrinler*, Ankara: Palme Yayıncılık.
- SARTRE, Jean-Paul, 2017. *Varoluşçuluk*, Asım Bezirci (Çev.), İstanbul: Say Yayınları
- SCHOPENHAUER, Arthur, 2022. *Fikirlerin Bilgisi üzerine*, Elif Yıldırım (Çev.), İstanbul: Oda Yayınları
- CAMUS, Albert, 2024. *Yabancı*, Ayça Sezen Çev.), İstanbul: Can Yayınları
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/49/%22The_School_of_Athens%22_by_Raffaello_Sanzio_da_Urbino.jpg/800px-%22The_School_of_Athens%22_by_Raffaello_Sanzio_da_Urbino.jpg
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fc/%C3%89douard_Manet_-_Le_D%C3%A9jeuner_sur_l%27herbe.jpg
- <https://www.sanatinoykusu.com/wp-content/uploads/2020/10/fountain.jpg>
- <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQ5ehmJxu89bO-g2O0BYSMYbgy0iNq3h8E9StQ&s>
- <https://neatlyart.wordpress.com/wp-content/uploads/2013/06/carlandre1.jpg?w=540&h=956>
- https://img.fruugo.com/product/2/14/14186142_max.jpg
- <https://64.media.tumblr.com/20ad5c96a43a513eb825cd5573abf256/f7c76a55568a5cbe-e5/s500x750/d0851dee68d54c41e1a329cc4ae3b-557898b73f1.jpg>
- <https://kavrakoglu.com/wp-content/uploads/2015/10/ee.jpg>
- <https://www.istanbulsanatevi.com/wp-content/uploads/2020/05/caspar-david-friedrich-mehtapta-erkek-ve-kadin-tablosu-1024x785.jpg>
- <https://uploads8.wikiart.org/images/victor-vasarely/vega-nor-1969.jpg>
- https://www.pivada.com/content/images/thumbs/000/0003479_800.jpeg

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fhaber.sol.org.tr%2Flestiri-noktasi%2FAydinlanma-nin-aydinligi-ve-son-rasi-haberi-2666&psig=AOvVaw15j9ebQtMPxi9xASy98IY-H&ust=1728468616191000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBQQjRxqFwoTCIlgzcDF_ogDFQAAAAAdA-AAAAABAK

https://www.soylentidergi.com/wp-content/uploads/2023/08/Allan-Kaprow-Yard-1961-via-valo85.wordpress.com_.jpg

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fen.wikipedia.org%2Fwiki%2FSaint_Matthew_and_the_Angel&psig=AOvVaw2LnsXJjRaznAWUbK98swo&ust=1731411846441000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBQQjRxqFwoTCNifsPKZ1Ik-DFQAAAAAdAAAAABAE

<https://www.tablohane.com/img/blogKapak/salvador-dali-bellejin-azmi-tablo-su-la-persistencia-de-la-memoria-blogkapak.jpg>

<https://sanatabasla.com/wp-content/uploads/2024/07/053-Dirilis-The-Resurrection-El-Greco.jpg>